Vammaispalvelulain 2 §:n muuttaminen

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 10.11.2025

Vammaisfoorumi ry

Maija Aatelo, varapuheenjohtaja

Lain muuttaminen on ennenaikaista

- Lain soveltamisesta ei vielä ole riittävää seurantaa
- THL:n vammaispalvelujen arviointi-hanke käynnistynyt syksyllä 2025
- Koska kokemuksia ei vielä ole, lain muuttaminen on ennenaikaista ja osin turhaa
- Lain soveltamisala on jo nykyisellään tiukka

YK:n vammaisoikeuksien sopimus

- Lakiehdotuksen suhde YK:n vammaisoikeuksien sopimukseen on riittämätön
- Erityisen huolestuttavaa on, se että YK:n vammaisoikeuksien komitean syyskuussa 2025 antamat suositukset on sivuutettu elämänvaiheen osalta
- Komitea kiinnittää huomiota myös oikeudenmukaisuuteen vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja saavien ihmisten välillä

Soveltamisala jää liian tulkinnanvaraiseksi

- Tehdyistä muutoksista ja täsmennyksistä huolimatta elämänvaiheen käsite jää yhä liian tulkinnanvaraiseksi
- Vaarana epäyhdenvertainen lain soveltaminen ja väliinputoajien lisääntyminen
- Huoli erityisesti ikääntyneistä mutta myös lapsista

Yleislakien mukaiset palvelut eivät vastaa vammaisten henkilöiden tarpeisiin

- Monille vammaispalveluille ei löydy vastinetta yleislakien (esim. sosiaalihuoltolaki) mukaisista palveluista
- Yleislakien mukaiset palvelut eivät usein ole vammaisen henkilön tarpeisiin sopivia tai riittäviä, eivätkä ne edistä itsenäistä elämää, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta.
- Tiedossa on jo nyt, että yleislakien mukaisia palveluja (esim. kotihoito) ei ole saatavilla riittävästi edes nykyisille asiakasryhmille.

Lain tarkoitusta ei tule unohtaa

- Yhdenvertaisuus, osallisuus, itsenäinen elämä ja itsemääräämisoikeus tulee näkyä myös soveltamisalassa
- Vammaisuuden moninaisuus tulee muistaa lain soveltamisessa kaikissa elämänvaiheissa
- Vammaisen henkilön tulee saada yksilöllisen tarpeen mukaiset, riittävät palvelut silloin kun itsenäisen elämän ja yhdenvertaisuuden toteutuminen sitä edellyttää